

BIOPLYNOVÉ STANICE PODLE POLSKÉHO PRÁVA ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ – VYBRANÉ OTÁZKY¹

Prof. zw. dr hab. Marek Górski

1. Úvod

Podle Bioenergy Europe² bylo na konci roku 2022 v Německu v provozu více než 11 000 bioplynových stanic a více než 240 stanic na biometan, v Itálii téměř 1 800 bioplynových stanic, ve Francii přibližně 900 bioplynových stanic a více než 300 stanic na biometan. Jedná se o přední evropské země a potenciál výroby bioplynu a biometanu v roce 2050 se odhaduje na 40 % spotřeby zemního plynu v roce 2022. Tato čísla naznačují potenciální významnou roli tohoto paliva při zajišťování energetických potřeb Evropy,³ navíc je toto palivo považováno za výhodné z hlediska cílů politiky Evropské unie v oblasti klimatu a zásad Zelené dohody. V Polsku byl však tento zdroj donedávna silně podceňován, o čemž svědčí počet provozovaných bioplynových zařízení – na konci roku 2022 bylo ve formálním registru uvedeno 146 zařízení;⁴ podle údajů Ministerstva klimatu a životního prostředí však bylo na konci roku 2022 v Polsku v provozu celkem 378 bioplynových zařízení o výkonu 271,1 MW.⁵ Tento stav měl různé příčiny, mimo jiné obtížný přístup k finančním prostředkům na podporu tohoto typu investic a také poměrně komplikovanou právní úpravu týkající se zejména investičního procesu, ale i regulace provozu těchto zařízení jako bioplynových stanic. Změnu v tomto ohledu mělo přinést přijetí nového zákona usnadňujícího podnikání v oblasti investic spojených s výstavbou bioplynových stanic,⁶ přičemž tento zákon byl přijat v červenci 2023 a vstoupil v platnost v září téhož roku. Předmětem zájmu záko-

¹ Článek byl připraven v souvislosti s jubileem prof. Milana Damohorského z Právnické fakulty Univerzity Karlovy v Praze, vynikajícího právníka, uznávaného odborníka v oblasti evropského i domácího (zejména českého, slovenského a polského) práva ochrany životního prostředí. Článek je výrazem uznání mimořádné hodnoty vědeckých výsledků pana profesora a je spojen s přáním úspěchů v další tvůrčí vědecké práci. Pozn. k překladu: Překlad příspěvku z polštiny provedla V. Tomoszková s pomocí překladáče DeepLPro.

² Bioenergy Europe, Statistical Report 2022 - citováno podle „*Biogaz w Polsce. Nowe otwarcie 2023*“ – portál Teraz srodowisko.pl, duben 2023 (<https://www.teraz-srodowisko.pl/publikacje/biogaz-w-polsce-2023/teraz-srodowisko-publikacja-biogaz-w-polsce-2023.pdf>; přístup 25. ledna 2024).

³ O významu bioplynu v energetickém mixu České republiky psal prof. Milan Damohorský již v roce 2001 – DAMOHORSKÝ, M. Energetika, těžba nerostných surovin a doprava ve vztahu k ochraně životního prostředí. In *České právo životního prostředí*, č. 1/2001. s. 28.

⁴ Studie „*Biogaz w Polsce...*“, op. cit. s. 10; o zmíněném registru dále.

⁵ Tamtéž, s. 13 – rozhovor s náměstkem ministra pro klima a životní prostředí.

⁶ Zákon ze dne 13. července 2023 o usnadnění přípravy a realizace investic do zemědělských bioplynových stanic a jejich provozu (Sbírka zákonů, částka 1597). V polštině: Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597).

na se však staly pouze některé bioplynové stanice, označované jako zemědělské bioplynové stanice (*biogazownie rolnicze*), což je jasně patrné již v názvu zákona. Přijetí zákona skutečně zvýšilo zájem o problematiku výstavby a provozu bioplynových stanic, zároveň se však objevila řada pochybností týkajících se některých ustanovení zákona. Zákon má charakter tzv. *spec-ustawy*, tedy zákona v Polsku poměrně hojně využívaného, zejména v posledních letech předchozí vládou, založeného na vytváření výjimek z obecných předpisů, výjimek sloužících velmi specifickým účelům, dokonce včetně zájmů lobbistických skupin. Výjimky zavedené v takových předpisech jsou samozřejmě většinou založeny na zmírnění různých požadavků vyplývajících z obecných předpisů, včetně těch, které se týkají ochrany životního prostředí, a staví jejich příjemce do privilegovaného postavení. V této souvislosti bylo ve vztahu se zmiňovaným zákonem upozorněno i na politické aspekty jeho přijetí – vzhledem k tomu, že se objevil v období před parlamentními volbami, byl zjevně určen konkrétní společenské skupině, a to zemědělcům s motivem usnadnění jejich výrobní činnosti. Podle předkladatelů totiž účelem zákona z července 2023 bylo mimo jiné zavést usnadnění pro projekty rozvoje zemědělských bioplynových stanic.⁷ V důsledku toho se v právních předpisech objevila některá pochybná ustanovení týkající se investičního procesu a provozu zemědělských bioplynových stanic a představení těchto otázek je předmětem tohoto příspěvku.

2. Vymezení základních pojmů

Analýza zvoleného tématu by měla začít definicí pojmů, které jsou pro danou problematiku zásadní, přičemž je třeba upozornit na to, že mnohé z těchto pojmů mají v polských právních předpisech výslovné právní definice. To však neplatí pro pojem „bioplynová stanice“ (*biogazownia*), který není v polských právních předpisech přímo definován, ale takovou definici lze odvodit z jiné právní definice. Tou je definice pojmu „zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů“ (*instalacja odnawialnego źródła energii*) obsažená v čl. 2 odst. 13 zákona o OZE,⁸ na jejímž základě lze konstatovat, že bioplynovou stanicí se rozumí zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, které tvoří samostatný soubor staveb a zařízení tvořící technický a funkční celek sloužící k výrobě bioplynu, zemědělského bioplynu, biometanu nebo vodíku z obnovitelných zdrojů, spolu se zařízením na skladování elektřiny, které je k tomuto souboru připojeno, se skladem bioplynu

⁷ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona o usnadnění přípravy a realizace investic do zemědělských bioplynových stanic a jejich provozu; sněmovní tisk č. 3196, 8. května 2023.

⁸ Zákon ze dne 20. února 2015 o obnovitelných zdrojích energie (tj. Sbirka zákonů 2023, položka 1436, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1436 z późn. zm.).

nebo se skladovacím zařízením (*instalacja magazynowa*)⁹ sloužícím ke skladování výše uvedených plynů.

Tuto definici je třeba upřesnit vymezením klíčových pojmů pro tuto definici (a tuto analýzu), konkrétně pojmy „bioplyn“, „zemědělský bioplyn“ a „biometan“. Všechny tyto pojmy jsou definovány v zákoně o OZE a podle těchto definic je „bioplyn“ plyn získaný z biomasy, zejména ze zařízení na zpracování živočišných nebo rostlinných odpadů, z čistíren odpadních vod a ze skládek (čl. 2 bod 1), „zemědělský bioplyn“ je plyn získaný metanovou fermentací z řady produktů nebo látek, a to uzavřeným způsobem uvedeným dále v definici, a to i s ohledem na výjimky uvedené v závěrečné části definice (čl. 2 bod 2),¹⁰ konečně „biometan“ je plyn získaný z bioplynu, zemědělského bioplynu nebo vodíku z obnovitelných zdrojů, který prošel procesem čištění, je vtlačěn do sítě zemního plynu nebo přepravován ve stlačené nebo zkapalněné formě jinými dopravními prostředky než sítěmi zemního plynu, nebo je používán k doplňování paliva do motorových vozidel bez přepravy (čl. 2 bod 3c).

Na úvod je třeba upozornit na definici pojmu „zemědělská bioplynová stanice“ (*biogazownia rolnicza*), která byla vytvořena pro účely nařízení zavedených zákonem BioRol¹¹ a je obsažena v čl. 2 odst. 2 tohoto zákona. Podle této definice je „zemědělská bioplynová stanice“ zařízení obnovitelného zdroje energie¹² pro výrobu zemědělského bioplynu, elektřiny ze zemědělského bioplynu, tepla ze zemědělského bioplynu nebo biometanu ze zemědělského bioplynu. Hlavním rozlišovacím kritériem těchto zařízení je výroba zemědělského bioplynu, ale z definice rovněž vyplývá, že imanentní součástí takové bioplynové stanice má být zařízení pro 1) využití vyrobeného zemědělského bioplynu ve formě zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla, nebo 2) jeho čištění za účelem získání biometanu. To zřejmě vylučuje přepravu zemědělského bioplynu z takové bioplynové stanice do externích zařízení na výrobu elektřiny nebo tepla, kterou umožňuje obecná definice pojmu „bioplynová stanice“ odvozená z definice pojmu „zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů“ v čl. 2 bod 13 zákona o OZE.

Na tomto místě je třeba zdůraznit, že podle § 7 zákona o OZE je podnikatelská činnost týkající se bioplynu nebo biometanu, spočívající ve výrobě bioplynu pro výrobu biometanu nebo výrobě biometanu z bioplynu, regulovanou činností

⁹ Posledně uvedený pojem (skladovací zařízení) ve smyslu čl. 3 odst. 10a energetického zákona.

¹⁰ Tuto definici přebírá i glosář zákona BioRol (čl. 2 odst. 1 téhož zákona).

¹¹ Zákon ze dne 13. července 2023 o usnadnění přípravy a realizace investic do zemědělských bioplynových stanic a jejich provozu (Sbírka zákonů, položka 1597). V polštině: Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597).

¹² Ve smyslu čl. 2 odst. 13 zákona o OZE.

ve smyslu zákona o podnikání¹³ a vyžaduje zápis do registru výrobců vykonávajících tuto podnikatelskou činnost, vedeného předsedou Energetického regulačního úřadu (*Urząd Regulacji Energetyki*). Podle § 23 zákona o OZE je zase podnikatelskou činností také výroba:

- zemědělského bioplynu v zařízeních na výrobu energie z obnovitelných zdrojů jiných než mikroinstalace zemědělského bioplynu nebo
- elektřiny ze zemědělského bioplynu v jiných zařízeních, než jsou mikroinstalace, nebo
- biometanu ze zemědělského bioplynu

a představuje regulovanou činnost, která vyžaduje zápis do zvláštního registru výrobců zemědělského bioplynu. Registračním orgánem odpovědným za vedení tohoto registru je generální ředitel Národního podpůrného střediska pro zemědělství (*Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa*).

Na základě výše uvedených definic je třeba upozornit na několik důsledků, které z nich plynou. Prvním z nich je rozlišení mezi bioplynem a biometanem. Bioplyn se v průměru skládá z metanu (50–75 %) a oxidu uhličitého (25–45 %), dále z malých příměsí sirovodíku, dusíku, kyslíku, vodíku;¹⁴ obsah jednotlivých složek bioplynu není pevně stanoven, závisí na typu použitého technologického procesu a druhu vstupního materiálu. Biometan naproti tomu vzniká v procesu čištění bioplynu od sloučenin síry a oxidu uhličitého a má v zásadě stejnou kvalitu a vlastnosti jako zemní plyn, tj. fosilní palivo;¹⁵ lze tedy říci, že biometan je „vylepšenou“ formou bioplynu. Z tohoto hlediska není pojem „biometanová stanice“ (*biometanownia*) zaměnitelný s pojmem „bioplynová stanice“ (*biogazownia*), biometanová stanice je bioplynová stanice rozšířená o zařízení na čištění bioplynu; teoreticky by biometanová stanice mohla být samostatným zařízením určeným pouze k čištění bioplynu, ale z logistického a ekonomického hlediska je takové řešení nepravděpodobné a obecně jsou metody čištění bioplynu poměrně složité a nákladné.¹⁶

Druhou důležitou otázkou vyplývající z uvedených definic je, že jasně uvádějí „vstupní surovinu“ (*materiały wsadowe*), z níž lze bioplyn nebo zemědělský bio-

¹³ Zákon ze dne 6. března 2018, zákon o podnikatelích (tj. sbírka zákonů z roku 2023, položka 221, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 221 z późn. zm.).

¹⁴ Bioplyn jako směs metanu a dalších látek proto nelze vtlačovat do plynárenské sítě, protože má jiné fyzikální a chemické vlastnosti než zemní plyn.

¹⁵ Biometan lze vtlačovat přímo do plynovodních sítí, zkvalifikovat na bioLNG (biometan ve zkvalifikované formě) nebo stlačovat na bioCNG (biometan ve vysoce stlačené formě). Pro přehlednost se LNG (Liquefied Natural Gas) označuje zkvalifikovaný zemní plyn a CNG (Compressed Natural Gas) stlačený zemní plyn.

¹⁶ Srov. PODGÓRSKA, M.; NARLOCH, P. „Przegląd metod oczyszczania biogazu do biometanu”. In *Rynek Energii*, roč. 163, č. 6/2022, s. 16 an.

plyn vyrábět, nebo zdroj tohoto plynu. Tato otázka je důležitá především proto, že ovlivňuje kvalifikaci bioplynové stanice z hlediska právních předpisů v oblasti životního prostředí, zejména právních předpisů o odpadech; zejména však otázku, zda bioplynová stanice nebo zemědělská bioplynová stanice bude vždy zařízením na zpracování odpadu (*instalacja przetwarzania odpadów*). Vrátime-li se k definici „bioplynu“, je východiskem předpoklad, že se jedná o plyn vyráběný z „biomasy“ (pojem samostatně definovaný v § 2 bod 3 zákona o OZE), přičemž v druhé části jsou příkladmo uvedeny typy zařízení, v nichž lze bioplyn vyrábět – zde je třeba předpokládat, že se jedná o zařízení zpracovávající „biomasu“. Výčet je nekonzistentní, především z hlediska souladu s předpisy v oblasti životního prostředí. Zejména tvrzení, že se jedná o „zařízení na zpracování živočišných nebo rostlinných odpadů“, používá termín, který právní předpisy o odpadech neznají; měl by být použit termín „zpracování“; přesto je zřejmé, že se zde jedná o zařízení na zpracování odpadů. Za druhé, tvrzení, že bioplyn může vznikat v čistírně odpadních vod, je nepřesné; bioplyn nemůže vznikat v čistírně odpadních vod jako zařízení, ale může vznikat zpracováním čistírenských kalů v samostatném zařízení, které má potenciální charakter bioplynové stanice. Pokud jde o skládku, je naopak zřejmé, že při skládkování vzniká skládkový plyn, který by měl být zachycován a může být označován jako bioplyn, ale skládku nelze považovat za bioplynovou stanici, protože vznik skládkového plynu na skládce zřejmě není výsledkem plánovaného procesu výroby bioplynu, ale přirozeného procesu spojeného s nahromaděním biologicky rozložitelného odpadu ve značném množství na daném místě. Skládku je samozřejmě zařízením na zpracování odpadu, zpracování má povahu odstraňování; to znamená, že vznik skládkového plynu na skládce nemá povahu procesu využití odpadu.

Na otázku, zda bioplynová stanice zpracovávající biomasu musí být vždy zařízením na zpracování odpadů, však odpovídají především ustanovení zákona o odpadech,¹⁷ a to zejména ustanovení obsažená v § 2. Ustanovení § 2 obsahuje výčet výjimek ze zákona o odpadech, které se týkají konkrétně uvedených látek, včetně biomasy v bodě 6.¹⁸ Podle tohoto ustanovení se na tam uvedené formy biomasy taková výjimka vztahuje, a tudíž se na ně ustanovení zákona o odpadech nevztahují, pokud jsou využívány v zemědělství, lesnictví nebo k výrobě energie postupy nebo metodami, které nejsou škodlivé pro životní prostředí nebo nepředstavují riziko pro život a zdraví lidí. To znamená, že bioplynová stanice využívající pouze

¹⁷ Zákon ze dne 14. prosince 2012 o odpadech (tj. Sbírka zákonů 2023, položka 1587, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.) (dále také jako „zákon o odpadech“).

¹⁸ Podle výše uvedeného ustanovení se čl. 2 odst. 1 bod 6 vztahuje na biomasu ve formě – a) fekálií, na které se vztahují ustanovení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1069/2009; b) slámy; c) jiných přírodních látek ze zemědělské nebo lesnické produkce, které nejsou nebezpečné.

tyto druhy biomasy nebude zařízením na zpracování odpadů (zákon o odpadech se na ni tedy nevztahuje).

3. Bioplynová stanice v investičním procesu a během provozu

Otázky uvedené v názvu této části článku budou zmíněny pouze stručně, protože se týkají obecných předpisů, zatímco nová ustanovení týkající se zemědělských bioplynových stanic zavádějí z těchto obecných předpisů určité výjimky – stručná diskuse o obecných předpisech bude mít za cíl především poukázat na pochybnosti související se zavedenými výjimkami.

Zde je třeba nejprve poznamenat, že v právních předpisech týkajících se investičního procesu bude mít bioplynová stanice charakter „projektu“ (*przedsięwzięcie*). Tento pojem je definován v čl. 3 odst. 1 bod 13 zákona EIA.¹⁹ Podle této definice je „záměrem“ stavební záměr nebo jiný zásah do životního prostředí spočívající v přeměně nebo změně využití území, včetně těžby nerostů. Z definice rovněž vyplývá, že technologicky související záměry se kvalifikují jako jeden záměr, i když je provádějí různé subjekty.²⁰ Je zřejmé, že investice v podobě bioplynové stanice je „projektem“ v tomto smyslu. Pro investora je však zásadní otázkou, zda jeho investice bude mít charakter „projektu, který může mít významný vliv na životní prostředí“, a v případě kladné odpovědi, do jaké kategorie takových projektů spadá. V souladu s čl. 59 zákona EIA lze mezi „záměry“ rozlišit ty, které budou mít povahu „záměrů, které mohou vždy negativně ovlivnit životní prostředí“ (tzv. první skupina), nebo „záměrů, které mohou potenciálně negativně ovlivnit životní prostředí“ (tzv. druhá skupina). Pokud bude mít plánovaná investice povahu „projektu, který může významně ovlivnit životní prostředí“ v jedné z výše uvedených skupin, pak bude v průběhu investičního procesu nutné získat rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí (*decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach*) a je také možné, že bude muset být proveden proces posuzování vlivů na životní prostředí (projekty druhé skupiny). Naopak u projektů první skupiny bude provedení takového řízení povinné, což mimo jiné na straně investora znamená nutnost vypracovat zprávu o vlivu záměru na životní prostředí (*raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko*).

¹⁹ Zákon ze dne 3. října 2008 o poskytování informací o životním prostředí a jeho ochraně, účasti veřejnosti na ochraně životního prostředí a posuzování vlivů na životní prostředí (tj. Sbírka zákonů z roku 2023, položka 1094, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.) (dále také jako „zákon o posuzování vlivů“).

²⁰ Příkladem může být realizace investice rozdělené na bioplynovou stanici a zařízení na čištění bioplynu za účelem získání biometanu, které jsou však ve smyslu definice technologicky propojené.

S odkazem na výše uvedené předpoklady například na investiční záměr v podobě bioplynové stanice na výrobu bioplynu z biomasy je třeba uvést, že zařízení tohoto typu lze kvalifikovat jako záměr, který může mít vždy významný vliv na životní prostředí; to závisí na právním statusu biomasy použité k výrobě bioplynu. Taková kvalifikace tedy bude nutná, pokud biomasa použitá k výrobě bioplynu má status nebezpečného odpadu (viz čl. 2 odst. 1 bod 41 nařízení 1069/2009), nebo vyrobený bioplyn nemá status zemědělského bioplynu a kapacita příjmu odpadu v zařízení přesahuje 10 tun denně (čl. 2 odst. 1 bod 47 nařízení 1069/2009).

Souhlas s umístěním investice může být vyjádřen přímo v ustanoveních územního plánu obce, samozřejmě za předpokladu, že obec takový plán pro příslušné území přijala, nebo v tzv. rozhodnutí o umístění stavby (rozhodnutí o umístění veřejně prospěšné investice nebo rozhodnutí o zastavovacích podmínkách vydané podle ustanovení zákona o územním plánování a stavebním řádu).²¹ V obou situacích se jedná rovněž o „posouzení vlivu“ objektu, na který se vztahuje záměr umístění v daném místě, na životní prostředí - v případě územního plánu vždy provedením procedury strategického posuzování vlivů na životní prostředí (spolu s prognózou vlivů), v případě rozhodnutí o umístění je možné získat rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí (pro investice charakteru záměrů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí),²² případně vydané v souvislosti s postupem posuzování vlivů na životní prostředí (povinné pro záměry, které mohou vždy významně ovlivnit životní prostředí,²³ nepovinné na základě rozhodnutí úřadu pro záměry, které mohou potenciálně významně ovlivnit životní prostředí).²⁴ Povinnost provést proces posuzování z hlediska možného vlivu na území Natura 2000 je možné uložit také u investic, které sice nemají povahu záměrů, jež mohou mít významný vliv na životní prostředí, ale jsou „záměry“ ve smyslu zákona EIA,²⁵ i u nichž bylo zjištěno,²⁶ že mohou mít na tato území nepříznivý vliv (oddíl V, kapitola 5 zákona EIA).

Základní fázi investičního procesu jsou přirozeně činnosti, které již spočívají přímo ve výstavbě zamýšleného objektu. Uskutečnění těchto činností je možné po získání potřebného stavebního povolení. Ustanovení stavebního zákona²⁷ jasně

²¹ Zákon ze dne 27. března 2003 o územním plánování a rozvoji (tj. Sbírka zákonů z roku 2023, položka 977, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.).

²² Čl. 71 odst. 2 zákona o posuzování vlivů.

²³ Čl. 59 odst. 1 bod 1 zákona o posuzování vlivů.

²⁴ Čl. 59 odst. 1 bod 2 zákona o posuzování vlivů.

²⁵ Čl. 59 odst. 2 zákona o posuzování vlivů.

²⁶ Čl. 96 zákona o posuzování vlivů.

²⁷ Zákon ze dne 7. července 1994 o stavebním právu (tj. Sbírka zákonů 2023, položka 682, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.) (dále také jako „zákon o stavebním právu“).

stanoví, že záměry vyžadující posouzení vlivů na životní prostředí a záměry vyžadující posouzení vlivů na území Natura 2000 (podle § 59 zákona EIA) se realizují na základě rozhodnutí o stavebním povolení.²⁸ Rozhodnutí o povolení stavby nebo demolice stavby může být naopak vydáno po předchozím posouzení vlivu záměru na životní prostředí nebo posouzení vlivu záměru na území Natura 2000, pokud to vyžadují ustanovení zákona EIA.²⁹ Zákon EIA zase předpokládá, že rozhodnutí o stavebním povolení, rozhodnutí o schválení projektu pozemkové úpravy nebo projektu pozemkové úpravy nebo architektonicko-stavebního projektu a rozhodnutí o povolení pokračovat ve stavebních pracích vydávaná podle zákona o stavebním právu patří mezi tzv. prováděcí rozhodnutí (*decyzji realizacyjne*), kterým, pokud se týkají záměrů, které mohou mít významný vliv na životní prostředí, musí předcházet získání rozhodnutí o podmínkách ochrany životního prostředí.³⁰

Za zmínku stojí i to, že v řízení o vydání stavebního povolení může dojít k tzv. přehodnocení vlivů záměru na životní prostředí (kapitola 4 v oddíle V zákona EIA). Účelem takového posouzení je doplnit informace shromážděné v rámci posouzení souvisejícího s vydáním rozhodnutí o vlivu na životní prostředí. Opětovné posouzení se provádí především tehdy, pokud byla taková potřeba stanovena v rozhodnutí o životním prostředí,³¹ případně v některé ze situací uvedených v čl. 88 zákona EIA.

Zejména pro fázi provozu, i když ne výlučně, je zase důležité zjistit, zda bioplynová stanice bude mít status „zařízení“ (*instalacja*). Samotný pojem „zařízení“ je klíčový pro ustanovení tzv. emisního práva (ochrana životního prostředí před znečištěním, kterou upravuje především zákon EIA), a byl definován v ustanoveních tohoto zákona (čl. 3 odst. 6 zákona EIA). Podle této definice je „zařízením“ stacionární technická jednotka nebo soubor stacionárních technických jednotek spojených technologií, k nimž má vlastnické právo tentýž subjekt a které se nacházejí v areálu jedné provozovny, jakož i stavby, které nejsou technickými jednotkami nebo jejich soubory, jejichž provoz může způsobovat emise.³² Pokud bude mít plánovaná investice charakter „zařízení“, a bioplynové stanice takový charakter nepochybně mají, bude nutné

- dodržovat tzv. obecné zásady provozu zařízení, závazné přímo na základě zákona o ochraně životního prostředí;³³

²⁸ Čl. 29 zákona o stavebním právu.

²⁹ Čl. 32 zákona o stavebním právu.

³⁰ Čl. 72 zákona o posuzování vlivů.

³¹ Čl. 82 odst. 1 bod 4 zákona o posuzování vlivů.

³² Pro podrobný výklad tohoto pojmu viz GÓRSKI, M. Komentarz do art. 3 pkt 6. In BAR, M.; GÓRSKI, M.; JENDROŠKA, J.; JERZMAŃSKI, J.; PCHALEK, M.; RADECKI, W.; URBAN, S. *Prawo ochrony środowiska. Komentarz*, wyd. 3 Warszawa 2019.

³³ Zákon ze dne 27. dubna 2001. Zákon o ochraně životního prostředí (tj. Sbírka zákonů 2024,

- získat, pokud to zákon vyžaduje, povolení k vypouštění emisí (zejména emisní povolenky).

Na druhou stranu je třeba v kontextu obsahu studie mezi povinnostmi provozovatele zařízení zdůraznit význam ustanovení obsažených v článku 76 zákona o ochraně životního prostředí. Odstavec 1 předpokládá, že nově vybudované nebo rekonstruované zařízení, soubor zařízení nebo instalace nesmí být uvedeny do provozu, pokud nesplňují požadavky na ochranu životního prostředí. Hlavní požadavky tohoto typu uvádí zase odst. 2, který zahrnuje splnění následujících činností:

- i. provádění technických opatření k ochraně životního prostředí vyžadovaných právními předpisy nebo stanovených ve správních rozhodnutích;
- ii. uplatňování vhodných technologických řešení vyplývajících z právních předpisů nebo rozhodnutí;
- iii. získání požadovaných rozhodnutí, která stanoví rozsah a podmínky využívání životního prostředí.

Alternativně mohou být pro bioplynové stanice vyžadována emisní povolení pro vypouštění plynů nebo prachu do ovzduší³⁴ a povolení k produkci odpadů (o tom dále). Pro bioplynové stanice splňující kritéria stanovená prováděcím předpisem k zákonu o ochraně životního prostředí³⁵ může být vyžadováno integrované povolení, které ve svém obsahu kombinuje požadavky jinak stanovené zvláštními rozhodnutími, včetně tzv. sektorových emisních povolení uvedených v tomto odstavci.

Pro fázi provozu je důležité si uvědomit, že bioplynové stanice mohou svou činnost do jisté míry založit na zpracování odpadů a při provozu mohou také produkovat odpady, takže do hry může vstoupit souhlas s produkcí odpadů (*zgoda na wytwarzanie odpadów*) a souhlas se zpracováním odpadů (*zgoda na przetwarzanie odpadów*). V polském právu má souhlas s produkcí odpadů podobu tzv. odvětvového emisního povolení vydávaného podle ustanovení zákona o ochraně životního prostředí, zatímco souhlas se zpracováním odpadů je povolení vydávané podle ustanovení zákona o odpadech. V případě zařízení, které vyžaduje oba typy souhlasu, se vydává povolení k produkci odpadů (*pozwolenie na wytwarzanie odpadów*), jehož obsahem je souhlas se zpracováním odpadů a stanovení podmínek pro provádění zpracování (tzv. společné rozhodnutí – čl. 45 odst. 5 zákona

položka 54). V polštině: Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54).

³⁴ V zákonem stanovených případech nahrazeno tzv. ohlášením zařízení (článek 154 zákona o ochraně životního prostředí a nařízení ministra životního prostředí ze dne 2. července 2010 o druzích zařízení, jejichž provoz vyžaduje ohlášení (tj. Sbírka zákonů 2019, částka 1510).

³⁵ Nařízení ministra životního prostředí ze dne 27. srpna 2014 o typech zařízení, která mohou způsobit významné znečištění jednotlivých přírodních složek nebo životního prostředí jako celku (Sbírka zákonů, částka 1169).

o odpadech). Povahu takového společného rozhodnutí může mít i integrované povolení, pokud dané zařízení takové povolení vyžaduje.

4. Změny vyplývající ze zákona o podpoře zemědělských bioplynových stanic z roku 2023

Prvním charakteristickým rysem nového zákona je jeho omezená subjektivní působnost. Podle § 3 odst. 1 je subjektem oprávněným k přípravě a realizaci investice do zemědělských bioplynových stanic podle ustanovení tohoto zákona pouze subjekt, který spadá do uzavřeného seznamu oprávněných subjektů obsaženého v tomto ustanovení. Výčet zahrnuje devět případů a záměrně zde nepoužívám termín „devět druhů (či skupin) subjektů“, neboť výčet nebyl konstruován přesně a pojmy obsažené v jednotlivých bodech nemají oddělitelnou povahu. Příkladem jsou první dva body, kde se v bodě 1 hovoří o subjektu, který je „fyzickou osobou, organizační jednotkou, která není právnickou osobou, jíž zákon přiznává způsobilost k právním úkonům, nebo právnickou osobou a která v rámci své zemědělské činnosti provozuje zemědělský podnik nebo specializovaný obor zemědělské výroby“, a bod 2 na subjekt, kterým je „fyzická osoba uvedená v bodě 1, zapsaná v Centrálním registru ekonomických činností a informací, jejímž předmětem podnikání je výroba elektřiny, tepla, zemědělského bioplynu nebo biometanu ze zemědělského bioplynu“. Z této konstrukce vyplývá, že fyzická osoba provozující zemědělský podnik bude moci využít výhod obsažených v zákoně, pokud již dříve získala zápis v evidenci v rozsahu uvedeném v bodě 2. Takové pochybnosti lze formulovat téměř u každého bodu výčtu.

Zákon také zavádí omezení pro bioplynové stanice, které mohou být připravovány a provozovány podle jeho ustanovení. Tato omezení, uvedená v článku 4, se týkají:

- umístění zařízení (zpravidla se má jednat o nemovitost ve vlastnictví oprávněného subjektu ve smyslu čl. 3 odst. 1, z níž pochází alespoň část látek zpracovávaných v zařízení),
- velikosti zařízení (z hlediska maximálního množství vyrobené energie nebo bioplynu),
- druhu látek, které lze v zařízení zpracovávat (tzv. substráty).

Za zmínku stojí zejména poslední otázka, protože souvisí s důležitou výjimkou z obecných pravidel. Nuže, tzv. substráty, uvedené obecně v čl. 4 odst. 1 bodu 3 zákona o biolihu a specifikované v uzavřeném seznamu obsaženém v příloze prováděcího předpisu,³⁶ mají podle ustanovení zákona o odpadech novelizovaného zákonem o biolihu charakter vedlejších produktů, přičemž tento charakter

³⁶ Nařízení ministra zemědělství a rozvoje venkova ze dne 12. října 2023 o podrobném seznamu substrátů, které lze použít v zemědělské bioplynové stanici (Sbírka zákonů, částka 2230).

vyplývá přímo ze zákona v tom smyslu, že není třeba získat správní rozhodnutí o potvrzení takového charakteru látek (čl. 11 odst. 5 bod 2 zákona o odpadech); látka, která má být považována za substrát, však musí splňovat podmínky stanovené zákonem, tj. obecné podmínky ze zákona o odpadech a zvláštní podmínky stanovené příslušným nařízením. Z toho vyplývá, že zemědělská bioplynová stanice využívající k výrobě zemědělského bioplynu pouze uvedené substráty nemá charakter zařízení na zpracování odpadů. Celkově to znamená poměrně významné usnadnění, neboť odpadá nutnost získat povolení k nakládání s odpady a rozhodnutí o schválení nakládání s určitou látkou jako vedlejším produktem (neodpadem). Je však třeba zdůraznit, že dohled nad dodržováním podmínky používání pouze povolených látek (uznaných jako substráty a splňujících podmínky uznání jako vedlejší produkt) v zemědělské bioplynové stanici, kde je potenciálně velké množství takových zařízení, může být v praxi velmi obtížný.³⁷

Zákon BioRol zavádí zásadu, že zemědělská bioplynová stanice se realizuje na základě místního plánu územního rozvoje (čl. 19 odst. 3),³⁸ a v určitých situacích zjednodušuje i postup jejího umístění. Zákon v čl. 6 odst. 1 uznává, že vymezení pozemku v místním plánu územního rozvoje, který poskytuje možnost umístění stavby související se zemědělstvím nebo výrobou či skladováním, umožňuje rovněž umístění zemědělské bioplynové stanice (při splnění podmínek stanovených v zákoně). To znamená, že umístění bioplynové stanice na pozemku, který se nachází v oblasti, na niž se vztahuje takový plán, ji osvobozuje od nutnosti získat rozhodnutí o umístění stavby, a tedy i od případného posouzení vlivu tohoto konkrétního zařízení na životní prostředí (tato otázka by však měla být předmětem strategického posouzení provedeného v souvislosti s návrhem místního plánu).

Další usnadnění, které má spíše výjimečnou právní povahu a je zároveň výjimkou z výše uvedeného pravidla čl. 19 odst. 3 zákona BioRol, zavádí § 19 odst. 4. Toto ustanovení stanoví možnost výstavby zemědělské bioplynové stanice bez ohledu na existenci nebo ustanovení územního plánu obce, kdy podkladem by pak bylo individuální usnesení zastupitelstva obce o stanovení umístění zemědělské bioplynové stanice. Takovému usnesení však není výslovně přiznán status aktu místního práva, i když může ovlivnit obsah územního plánu, který takový charakter má. Podmínkou však je, aby ustanovení usnesení nebyla v rozporu s územními

³⁷ Jak je například možné zkontrolovat, že rostlinná biomasa použitá v zařízení, která pochází z údržby zeleně, byla získána výhradně přímo od producenta biomasy a poté přímo předána výrobcí bioplynu, není komunálním odpadem, nepředstavuje riziko pro zdraví lidí nebo zvířat nebo životní prostředí a je výhradně biologického původu? A jak si to může ověřit sám provozovatel?

³⁸ Toto ustanovení má však povahu obecného pokynu, nikoliv pravidla, které by vylučovalo jiné důvody pro lokalizaci, zejména rozhodnutí o umístění; lze proto vznést otázku jeho normativní povahy.

podmínkami a směrnu studií rozvoje obce³⁹ a s usnesením o zřízení kulturního parku. Na základě ustanovení § 20 odst. 1 zákona o biocentrech je však třeba vycházet z toho, že uvedený způsob umístění lze uplatnit pouze na základě žádosti investora podané nejpozději do 31. prosince 2025.

Novela zákona o územním plánování provedená ustanoveními zákona BioRol zavedla také určitá procesní zjednodušení při vydávání rozhodnutí o podmínkách rozvoje zemědělských bioplynových stanic. Jedná se zejména o omezení možnosti získat v těchto řízeních postavení účastníka řízení, uplatnění ustanovení o zjednodušeném řízení v těchto řízeních, vyloučení zásady aktivní účasti účastníka v řízení.

Usnadněním při získávání stavebního povolení je novela zákona o stavebním právu, která zavádí omezení lhůty pro vydání tohoto rozhodnutí pro zemědělskou bioplynovou stanici orgánem architektury a stavební správy na 45 dnů od podání žádosti o vydání rozhodnutí. Toto omezení je nyní zavedeno ustanovením § 35 odst. 6 věty druhé zákona o stavebním právu. Podobně je tomu i v případě:

- stanovení lhůty pro vydání rozhodnutí o umístění veřejně prospěšné investice (čl. 64 odst. 1 bod 1 písm. b) zákona o územním plánování; zde s určitými výjimkami) a
- stanovení lhůty pro vydání podmínek pro připojení bioplynové stanice vyrábějící elektřinu do sítě, a to energetickou společností zabývající se přenosem nebo distribucí elektřiny, na 90 dnů (čl. 8g v bodě 6 energetického zákona⁴⁰).

Zákon BioRol rovněž zavedl řadu změn zákona ze dne 10. července 2007 o hnojivech a hnojení.⁴¹ Obecně zjednodušují a usnadňují nakládání s produkty digestátu z bioplynových stanic, na které se vztahují jeho ustanovení, a v zásadě je staví na roveň hnojivům. Fermentační produkty, které splňují podmínky stanovené v zákoně o hnojivech a které jsou shodné s produkty, s nimiž se nakládá jako s hnojivy, mohou být uváděny na trh na stejném základě jako hnojiva, nemají tedy charakter odpadu, a proto k jejich produkci jako odpadu není třeba souhlasu. Důsledkem vstupu těchto ustanovení v platnost je, že produkty z digestátu lze používat při zemědělských činnostech, aniž by bylo nutné předchozí povolení k uvedení těchto produktů na trh jako organických hnojiv (podle článku 4 zákona

³⁹ Zde je třeba vztít v úvahu ustanovení čl. 65 odst. 1 zákona ze dne 7. července 2023, kterým se mění zákon o územním plánování a rozvoji a některé další zákony (Sbírka zákonů, položka 1688), podle kterého studie podmínek a směřu územního rozvoje obcí zůstávají v platnosti do dne nabytí účinnosti obecného plánu obce v dané obci, nejdéle však do 31. prosince 2025.

⁴⁰ Zákon ze dne 10. dubna 1997, Energetický zákon (tj. Sbírka zákonů 2022, položka 1385, v platném znění). V polštině: Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2022 r. poz. 385 z późn. zm.).

⁴¹ Tj. Sbírka zákonů z roku 2024, částka 105.

o hnojivech). Zde si však lze položit otázku, zda tato řešení nemají charakter určitého obcházení požadavků práva EU, kdy podmínky kvality hnojiv a podmínky uvádění hnojiv na trh jsou určeny ustanoveními nařízení EU.⁴²

5. Závěr

Z hlediska životního prostředí lze všechny bioplynové stanice, včetně zemědělských bioplynových stanic, považovat za ambivalentní. Na jedné straně mají řadu výhod, pokud jde o plnění určitých environmentálních cílů (usnadnění nakládání s odpady, přispívání k cílům v oblasti klimatu) a cílů ekonomických (výroba paliv pro usnadnění energetické soběstačnosti), na druhé straně však nejsou bez vlivů na životní prostředí a lidské zdraví. Cílem je proto zajistit, aby bioplynové stanice byly vzhledem ke svému umístění a provozu co nejméně rušivé, a toho má být dosaženo tím, že tyto stanice budou podrobeny posouzení vlivů na životní prostředí a do tohoto posouzení bude zapojena veřejnost, zejména místní komunita, a budou se na ně vztahovat předpisy upravující dopady na životní prostředí a zdraví lidí. Výše uvedená usnadnění týkající se umístění a provozu zemědělských bioplynových stanic se sice omezují na relativně malá zařízení, ale zaměřují se především na vyloučení (nebo omezení) povinností investora souvisejících s posledně jmenovaným aspektem, tj. zkoumáním možných vlivů a jejich případnou racionalizací. Příkladem může být zavedení předpisů týkajících se tzv. substrátů, které tyto látky v zásadě vylučují z platnosti předpisů o odpadech, a účinné testování shody substrátů používaných v bioplynových stanicích se jeví jako iluzorní. Omezení používání postupů posuzování bude mít za následek vyloučení možnosti získat relevantní informace⁴³ a zapojení osob, kterých se bioplynové stanice týkají, do těchto posuzování a formulování příslušných závěrů těmito osobami. To bude důležité například z hlediska dopadů zápachu, které jsou pro místní komunity velmi významné, ale v polském právu je obecně obtížné je regulovat z důvodu praktického nedostatku relevantních předpisů.

⁴² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1009 ze dne 5. června 2019, kterým se stanoví pravidla pro dodávání hnojivých výrobků EU na trh, mění nařízení (ES) č. 1069/2009 a (ES) č. 1107/2009 a zrušuje nařízení (ES) č. 2003/2003 (Úř. věst. EU L. 2019, č. 170, s. 1, v platném znění).

⁴³ O významu práva na přístup k informacím píše například M. Damohorský ve své knize *České právo životního prostředí*. DAMOHORSKÝ, M. *České právo životního prostředí*. Praha: Vodnář, 2003. s. 63 an.

Seznam použitých zdrojů

Biogaz w Polsce. Nowe otwarcie 2023, dostupné zde: <https://www.teraz-srodowisko.pl/publikacje/biogaz-w-polsce-2023/teraz-srodowisko-publikacja-biogaz-w-polsce-2023.pdf>

DAMOHORSKÝ, M. Energetika, těžba nerostných surovin a doprava ve vztahu k ochraně životního prostředí. In *České právo životního prostředí*, č. 1/2001. s. 8–34.

DAMOHORSKÝ, M. *České právo životního prostředí*. Praha: Vodnář, 2003.

GÓRSKI, M. Komentarz do art. 3 pkt 6. In BAR, M.; GÓRSKI, M.; JENDROŠKA, J.; JERZMAŃSKI, J.; PCHAŁEK, M.; RADECKI, W.; URBAN, S. *Prawo ochronny środowiska. Komentarz*, wyd. 3, Warszawa 2019.

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1009 ze dne 5. června 2019, kterým se stanoví pravidla pro dodávání hnojivých výrobků EU na trh, mění nařízení (ES) č. 1069/2009 a (ES) č. 1107/2009 a zrušuje nařízení (ES) č. 2003/2003.

Nařízení ministra zemědělství a rozvoje venkova ze dne 12. října 2023 o podrobném seznamu substrátů, které lze použít v zemědělské bioplynové stanici (Sbírka zákonů, částka 2230).

Nařízení ministra životního prostředí ze dne 27. srpna 2014 o typech zařízení, která mohou způsobit významné znečištění jednotlivých přírodních složek nebo životního prostředí jako celku (Sbírka zákonů, částka 1169).

Nařízení ministra životního prostředí ze dne 2. července 2010 o druzích zařízení, jejichž provoz vyžaduje ohlášení (tj. Sbírka zákonů 2019, částka 1510).

PODGÓRSKA, M.; NARLOCH, P. „Przegląd metod oczyszczania biogazu do biometanu”. In *Rynek Energii*, roč. 163, č. 6/2022.

Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 682 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1469 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 1385 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 344 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54).

Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 977 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1436 z późn. zm.).

Ustawa z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu (Dz. U. poz. 1597).

O autorovi

Prof. zw. dr hab. Marek Górski působí jako profesor na Fakultě práva a správy Štětínské univerzity, kde se věnuje právu životního prostředí a správnímu právu. V letech 2012–2020 byl prorektorem Štětínské univerzity. V praxi působí jako právní poradce a více jak 30 let poskytuje poradenství v oblasti odpovědnosti při ochraně životního prostředí a environmentálních rizik. Podílel se na tvorbě nových polských právních předpisů v oblasti práva životního prostředí (zákon o ochraně životního prostředí, zákon o odpadech, vodní zákon a zákon o ochraně přírody). Je autorem a spoluautorem mnoha odborných publikací a komentářů.

Prof. zw. dr hab. Marek Górski

Uniwersytet Szczeciński, Wydział Prawa i Administracji (Polsko)

marek.gorski@usz.edu.pl

ORCID: 0000-0003-0708-0739

Abstrakt

Bioplynové stanice jsou zařízení, která mají velký význam pro dosahování různých cílů ochrany životního prostředí, ale zároveň ovlivňují i životní prostředí. Proto je důležité provést předběžné posouzení investic tohoto charakteru v rámci postupů posuzování vlivů na životní prostředí a řádně pro ně stanovit vhodné ochranné požadavky. V Polsku byl tento zdroj donedávna značně podceňován. Důvody tohoto stavu věcí byly různé, včetně potíží s přístupem k finančním prostředkům na podporu tohoto typu investic a také poměrně komplikovaná právní úprava týkající se zejména investičního procesu, ale také právní úprava regulující provoz zařízení jako jsou bioplynové stanice. Změny v této oblasti mělo přinést přijetí nového zákona zavádějícího usnadnění při provádění investic spojených s výstavbou bioplynových stanic a takový zákon byl přijat v červenci 2023. Článek hodnotí změny, které tento zákon přináší s poukazem na potenciální rizika pro lidi a životní prostředí, které může jejich aplikace způsobit.

Klíčová slova: právní ochrana životního prostředí, odpadové právo, bioplynové stanice

BIOGAS PLANTS IN THE LIGHT OF THE PROVISIONS OF POLISH ENVIRONMENTAL PROTECTION LAW – SELECTED ISSUES

Abstract

Biogas plants are installations that are of great importance for achieving various environmental protection goals, but at the same time they also affect the environment. Therefore, it is important to conduct a prior examination of investments of this nature in environmental impact assessment procedures and to properly construct appropriate protective requirements for them. In Poland, this source was greatly underestimated until recently. The reasons for this state of affairs were varied, including difficulties in accessing financial resources supporting this type of investments, as well as quite complicated legal regulations relating especially to the investment process, but also regulating the operation of facilities such as biogas plants. Changes in this area were to be brought about by the adoption of a new act introducing facilitations in undertaking investments related to the construction of biogas plants, and such an act was adopted in July 2023. The article evaluates the changes introduced by this act, pointing out the potential dangers to people and the environment that their use may cause.

Key words: legal environmental protection, waste management law, biogas plants

